

EX

***Primula halleri* J. F. Gmelin**
Pierwiosnka długokwiatowa

Synonim: *Primula longiflora* All.

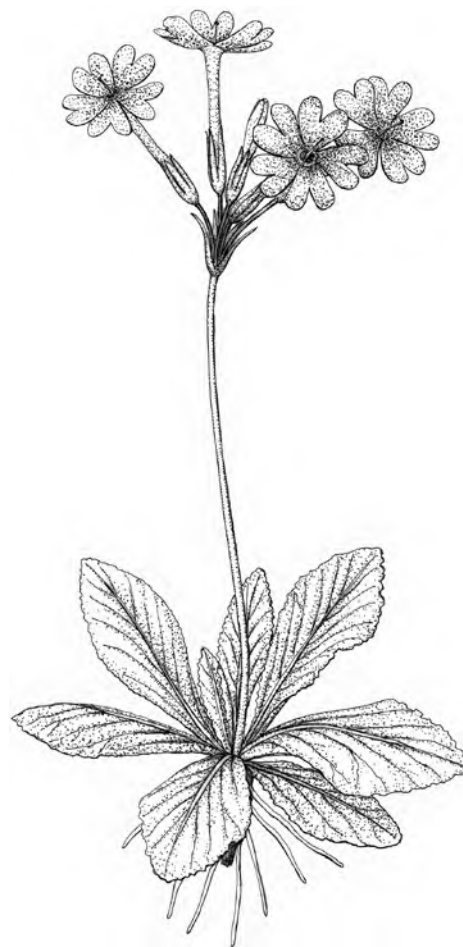
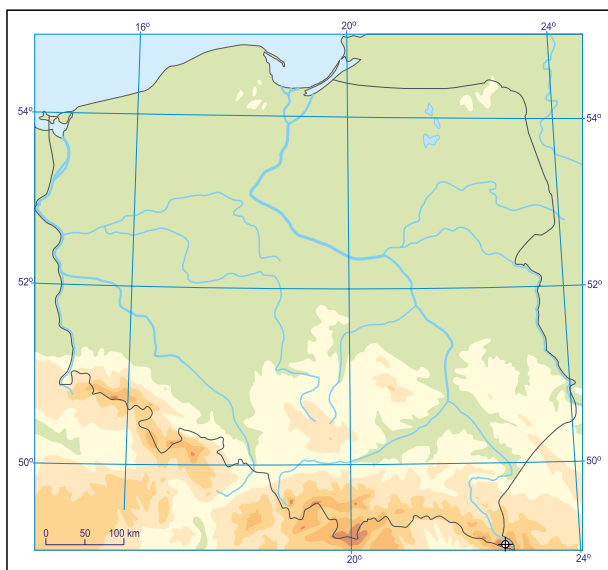
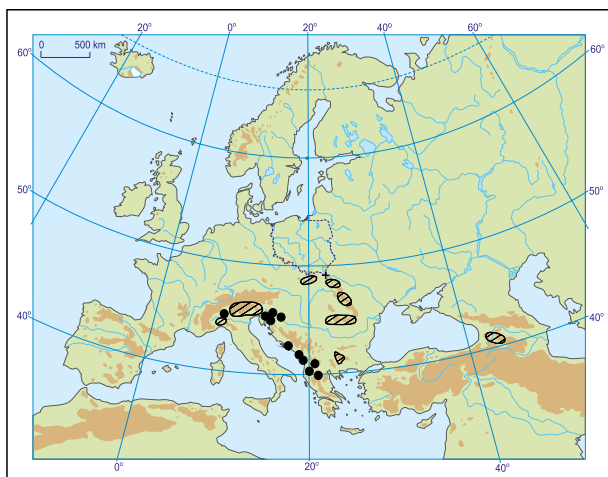
Rodzina: *Primulaceae* – pierwiosnkowate

Status

W Polsce gatunek prawdopodobnie wyginął. W krajach ościennych: zagrożony na Słowacji, rzadki na Ukrainie.

Rozmieszczenie geograficzne

Gatunek o dysjunktywnym zasięgu. Rośnie w górach Europy i Azji: w Alpach, Karpatach, na Półwyspie Bałkańskim, w Małym Kaukazie i Armenii. W Karpatach znany jest z Tatr Bielskich, Świdowca, Czarnohory, Gór Rodniańskich, gór Giurgeului i Bucegi oraz z Karpat Siedmiogrodzkich.

Występowanie w Polsce

Znane było tylko 1 stanowisko, w Bieszczadach na Bukowskiej Kopie, 1320 m n.p.m. (Jasiewicz 1964).

Siedliska i fitocenozy

Gatunek wysokogórski. W Bieszczadach rósł na połoninie powyżej górnej granicy lasu, w niskich murawach, na żyznej, próchnicznej i wilgotnej glebie.

Morfologia i biologia

Roślina wieloletnia, 5–25 cm wysoka, o słabym wzroście i niewielkiej sile konkurencyjnej. Rozmnaża się z nasion i wegetatywnie.

Charakterystyka populacji

W 1961 r. i przez kilka następnych lat, na szczycie Bukowskiej Kopy rosły 4 kwitnące osobniki; brak było siewek i okazów juwenilnych (Jasiewicz 1964). W latach 1975–2011, mimo szczegółowych poszukiwań prowadzonych przez wielu botaników, nie odnaleziono pierwiosnki długokwiatowej ani na Bukowskiej Kopie, ani na innych szczytach polskich Bieszczadów. Roślina najprawdopodobniej wyginęła.

Przyczyny wyginięcia

Gatunek wpisany w Polsce na listę roślin prawnie chronionych. Wyginiecie populacji liczącej zaledwie kilka osobników mogło nastąpić z przyczyn losowych. Nie da się jednak wykluczyć zniszczenia stanowiska przez kolekcjonerów. Można rozważyć celowość wprowadzenia *Primula halleri* na teren polskiej części Bieszczadów Zachodnich w oparciu o nasiona uzyskane z innych stanowisk w Karpatach Wschodnich.

Stefan Michalik

Summary

Primula halleri has a disjunctive distribution. It grows in the mountains of Europe and Asia. It occurs in the whole Carpathian arch. In Poland it was known from only one locality in the Bieszczady Mts. (Eastern Carpathians) where it grew in mountain meadows above the upper forest limit. One locality with 4 flowering individuals was found in 1961 and the presence of *P. halleri* was confirmed there for the next several years. Recently, despite intensive searches, the plant has not been rediscovered. The extremely small population may have become extinct due to stochastic events.

Androsace obtusifolia All.

Naradka tępolistna

Rodzina: *Primulaceae* – pierwiosnkowate

Status

Gatunek w Polsce zagrożony wyginieciem. W krajach ościennych: zagrożony na Słowacji.

Rozmieszczenie geograficzne

Gatunek wysokogórski o rozmieszczeniu alpejsko-środkoeuropejskim (Pawłowski 1928), z centrum występowania w Alpach. Wypowo występuje w północnych Apeninach, górach Półwyspu Bałkańskiego (Stara Planina), Sudetach (Karkonosze) oraz w Karpatach Zachodnich (Tatry i Niżnie Tatry), Wschodnich (Góry Rodniańskie; jedynie dawne dane, występowanie wątpliwe – G. Coldea, inf. ustna) i Południowych (Bucegi) (Meusel i in. 1965; Anchisi i in. 1991).

Występowanie w Polsce

Androsace obtusifolia należy do najrzadszych przedstawicieli flory Polski. Występuje jedynie na kilku niewielkich stanowiskach w Tatrach oraz na jednym stanowisku w Sudetach. W polskich Tatrach gatunek podawany jest z kilku stanowisk, głównie w piętrze alpejskim. W Tatrach Wysokich naradka tępolistna rośnie w masywie Mięguszowieckich Szczytów na Mięguszowieckiej Przełęczy pod Chłopkiem, 2307 m n.p.m. (Pawłowski i in. 1928; Ronikier 2008b). W tym obszarze była również znaleziona w kotle Morskiego Oka, na utrwalonym piargu u podnóża Mięguszowieckiego Szczytu, około 1475 m (okaz w KRAM, lg. B. Pawłowski w 1937 r.); ze względu na siedlisko, stanowisko to mogło mieć charakter efemeryczny. Podana była także ze Świnicy (Rehmann 1868), Granackiej Przełęczy (okaz w KRAM, lg. I. Król w 1914 r.) oraz z Hrubego Piargu w Dolinie Pięciu Stawów Polskich (Balcerkiewicz 1984) – populacje te nie zostały odnalezione po 2000 r. W Tatrach Zachodnich

gatunek był podawany z szeregu stanowisk w masywie Czerwonych Wierchów: Ciemniak, 2092 m i 2069 m (Szafer i in. 1927; Ronikier 2008b); Krzesanica, 2100 m (okazy w KRAM, lg. I. Król w 1914 r., M. Łańcucka w 1937 r.) oraz po północnej stronie grzbietu (A. Gibała, dane npbl. z 2011 r.); Małołączniak, 2093 m (Ronikier

